

Rassenproef prei winter biologische teelt 2014: Geen winnaar aan de meet

In de biologische preiteelt is de rassenkeuze het voornaamste instrument ter beheersing van ziekten en sleet. De winter van 2014-2015 kende geen grote vorstperiode en verliep vrij warm en nat. Sleetvastheid en ziekteveerbaarheid waren opnieuw belangrijke parameters voor een goede en kwalitatieve opbrengst.

Teeltverloop

Voor de rassenproef biologische winterprei stelden de zaadhuizen 10 rassen voor. Alle rassen waren hybriden. Voor Navajo (Vitalis) en Pluston (Nunhems) waren biologische zaden beschikbaar. Voor de overige rassen werden 'niet chemisch behandelde' (NCB) zaden uitgezaaid. De rassen werden op 7 april in open lucht uitgezaaid in rijen met 1 cm afstand in de rij en 18 cm tussen de rijen. De opkomst was matig met een gemiddelde opkomst van 59%.

Na een opkweekperiode van 86 dagen werden de planten op 3 juli getrokken en uitgeplant in vlakvelds geponste gaten met een afstand van 10 cm in de rij en 70 cm tussen de rijen. De voorteelt was een tijdelijke grasklaverweide. Als basisbemesting werd 30 ton/ha runderstalmest uitgereden. Er werd niet bijbemest.

De onkruidbestrijding gebeurde door middel van schoffelen en aanaarden al dan niet in combinatie met vingerwieders en de octopuswiedhark. Tegen ziekten en plagen werd niet behandeld. Gedurende de teelt werd preimot opgevolgd met

Tabel 1: Teeltverloop.

Proeflocatie	Inagro - Beitem - zandleem
Proefplan	blokkenproef in 4 parallellen
Zaadatum	7/04/2014
Opkweekmethode	in volle grond
Bemesting	28/03/2014: 1500 kg/ha Vitacal 50% zbw 21/05/2014: 30 ton/ha vaste rundermest
Voortelt	grasklaver
Plantdatum	4/07/2014
Plantafstand	70 x 10 cm, vlakvelds
Onkruidbestrijding	mechanisch
Gewasbescherming	nihil
Oogst	6/02/2015

Karel Dewaele, Lieven Delanote, Johan Rapol

behulp van feromonenvallen. Een behandeling was gezien de lage druk niet nodig.

Wat de bladziekten betreft sprong vooral roest uit de band met een aanzienlijke aantasting bij de beoordeling in november en bij de oogst in februari.

Het najaar en de winter waren vrij zacht zodat de rassen zonder vorstschade de winter doorkwamen. Door de eerder warme en natte omstandigheden op het veld vertoonde het gewas algemeen wel veel sleet. Purpervlekkenziekte was opvallend aanwezig begin december, bij de oogst was er vooral papiervlekkenziekte. Op 4 februari werd er geoogst met een gemiddelde opbrengst van 21,4 ton/ha. Schot was er vrijwel niet. Na een lichte vorst eind december werden door verschillende telers problemen met de bacterievlekkenziekte (*Pseudomonas syringae*) gemeld, zodat dit ook werd beoordeeld.

Hierbij werd het percentage aangetaste planten bepaald (zie tabel 2). De aangetaste planten werden na het pellen en wassen toegevoegd aan de marktbaar oogst.

Rassenbespreking

Aylton-F1 NCB (Nunhems) maakte een vrij uniform gewas. Het blad is donker en smal en matig sterk tegen de verschillende bladziekten. Met een opbrengst van 22,7 ton/ha en een normale sortering zit Aylton rond het gemiddelde. In de bak oogt Aylton vrij goed door het donkere blad. Wel is de aanloop vrij lang. Ook schot was al significant aanwezig (2,7 cm).

Kenton-F1 NCB (Nunhems) kende een sterke gewasontwikkeling, maar viel op het einde van de teelt terug. Het blad is donker en vrij opgericht. Kenton was gemiddeld gevoeliger voor de bladziekten en lijkt gevoeliger dan gemiddeld voor bacterievlekkenziekte (14% van de planten). Er was weinig afval en de sortering en opbrengst waren goed (23,1 ton/ha). Ook in de bak was Kenton gemiddeld. De bladsluiting was vrij goed en de schacht is mooi glad.

Lancaster-F1 (Uniseeds) sprong reeds in het zaai bed in het oog door zijn grote groei kracht. In het veld zette dit zich door in een goede gewasontwikkeling en een lage sleetgevoeligheid. Het blad is breed en vrij sterk tegen alle bladziekten. Bij de oogst was er enige aantasting met bacterievlekkenziekte (12% van de planten). De sortering was vrij grof met 14% van de stuks >3 cm. De opbrengst was goed (23,9 ton/ha). Lancaster was minder goed in de bak met een iets bleke kleur, een open bladsluiting en losse schacht en een vrij lange aanloopkleur.

Mako-Bello-F1 (Roger Maes NV) ontwikkelde zich niet goed in het veld. De bladkleur was zeer donker. Mako-Bello was gemiddeld gevoelig voor roest en purpervlekken en vrij gevoelig voor papervlekken. Er was nauwelijks bacterievlekkenziekte. Door de fijne sortering en een behoorlijk aandeel wegval bleef de opbrengst laag (19,1 ton/ha). In de bak was Mako-Bello wel van voldoende kwaliteit en zag er goed uit dankzij de donkere bladkleur en witte schacht.

Mako-Power-F1 (Roger Maes NV) was in tegenstelling tot de andere Mako's een stevige groeier. Het gewas was weinig opgericht en had een donkere bladkleur. De ziektegevoeligheid was gemiddeld. De opbrengst was de hoogste in proef (25,0 ton/ha) met een vrij grove maar uniforme sortering. Mako-Power voldeed in de bak. Wel is de schacht vrij ruw en is de aanloopkleur lang. De schotvorming was met 5,5 cm gemiddeld al ver gevorderd.

Mako-Subliem-F1 (Roger Maes NV) ontwikkelde zich niet goed in het veld. Het gewas was sterk opgericht maar weinig uniform en eerder bleek van kleur. De ziektegevoeligheid was gemiddeld. Er was nauwelijks bacterievlekkenziekte. De planten waren minder goed pelbaar en door behoorlijk wat afval en wegval was de opbrengst laag (19,4 ton/ha).

Ook in de bak zag Mako-Subliem er minder uit met een bleke bladkleur en een slechte bladsluiting.

Navajo-F1 BIO (Vitalis Biologische Zaden) kende een gemiddelde gewasontwikkeling en was sterk opgericht. Het blad is vrij breed. Navajo was gevoelig voor purpervlekken en roest en oogde in december al sterk versleten. In de winterperiode hield Navajo echter beter stand dan de andere rassen waarvoor hij bij de oogst alsnog gemiddeld uitkwam. De prei was

goed pelbaar met weinig afval. De opbrengst was redelijk goed (22,1 ton/ha). In de bak ziet Navajo er algemeen zeer goed uit dankzij de korte stam en aanloop. Minpuntjes zijn de neiging tot knobbelvorming aan de basis en de duidelijke bladnerven.

Pluston-F1 BIO (Nunhems) toonde een eerder bleek gewas met matige groeikracht. De ziektegevoeligheid was gemiddeld. Het ras werd enigszins aangetast door bacterievlekkenziekte (13% van de planten). Pluston bleef eerder fijn (ruim 1/3e < 2 cm) waardoor ook de opbrengst (19,7 ton/ha) tgenviel. Ook in de bak was Pluston minder goed vanwege de eerder bleke bladkleur en de lange stam en aanloop. De schacht is wel mooi glad en knobbelvrij en de bladsluiting is goed.

SG1679 (Syngenta) presteerde het minst goed in deze rasenproef. De gewasontwikkeling was traag en heterogeen. Het ras was vrij gevoelig voor purpervlekken en roest en oogde in december al sterk versleten. De sortering was fijn met een laag stukgewicht en door behoorlijk wat afval bleef de opbrengst steken op 18,0 ton/ha. In de bak zag SG1679 er nog goed uit, vooral dankzij de korte stam en aanloop.

Vitaton-F1 (Nunhems) ontwikkelde matig in het veld maar liet wel een mooi uniform en opgericht gewas zien. De ziektegevoeligheid was gemiddeld. Het gewas leek sleetgevoelig in december maar herpakte sterk naar de oogst toe. De aantasting door *Pseudomonas* was gemiddeld en er was nog nauwelijks sprake van schot. De opbrengst was gemiddeld (20,9 ton/ha) met een goede sortering. In de bak oogt Vitaton algemeen zeer goed dankzij de goede vastheid, het donker en gesloten blad en de korte aanloopkleur.

Tabel 2: Gewaskenmerken.

Cultivar	Zaadhuis	Bio	Marktbaar opbrengst		Stand	Pseudomonas		Gem. lengte schot		Sleetgevoeligheid		Aantasting door		Algemeen uitzicht in de bak			
			kg/ha			(% planten)	(mm)	3-feb	3-feb	purpervlekken	roest						
					3-feb					3-dec	3-dec						
Aylton	Nunhems	NCB	22786	bc	5,5	cd	7,0	cd	26,5	b	6,0	ab	6,5	a	6,3	a	6,5
Kenton	Nunhems	NCB	23081	abc	6,5	abc	14,3	a	5,6	bc	5,8	ab	6,5	a	5,5	ab	6,0
Lancaster	Uniseeds	NCB	23943	ab	7,3	a	12,0	abc	7,2	bc	6,5	a	6,5	a	6,7	a	5,8
Mako-Bello	Roger Maes NV	NCB	19100	de	5,5	cd	2,7	e	5,5	bc	5,7	ab	6,2	a	5,3	abc	6,2
Mako-Power	Roger Maes NV	NCB	25043	a	6,7	ab	8,3	bc	54,9	a	5,7	ab	5,8	ab	5,8	a	6,0
Mako-Subliem	Roger Maes NV	NCB	19414	de	4,8	de	3,0	e	17,8	bc	4,8	ab	5,7	ab	5,3	abc	5,3
Navajo	Vitalis Biologische Zaden	BIO	22081	bc	6,2	bc	3,7	de	3,5	c	3,2	c	5,0	b	4,0	c	7,2
Pluston	Nunhems	Bio	19748	de	5,8	bcd	13,3	ab	7,4	bc	5,3	ab	5,7	ab	5,8	a	5,7
SG1679	Syngenta	NCB	17971	e	4,5	e	7,0	cd	7,1	bc	3,3	c	5,0	b	4,3	bc	6,3
Vitaton	Nunhems	NCB	20890	cd	5,7	bcd	8,3	bc	0,9	c	4,3	bc	5,7	ab	5,7	ab	7,2
Gemiddelde			21406		5,9		8,0		13,6		5,1		5,9		5,5		6,2
V.C. (%)			5,6		5,0		15,9		84,6		8,8		7,7		13,8		5,9
p-waarde			<0,01**		5,67		<0,01**		<0,01**		<0,01**		<0,01**		<0,05*		0,08
Quotering:			1 =		zeer slecht								veel sleet		zeer veel		zeers slecht
			9 =		zeer goed								geen sleet		geen		zeer goed

* significant ($0,05 > p \geq 0,01$); ** zeer significant ($p < 0,01$)

Waarden binnen eenzelfde kolom gevolgd door eenzelfde letter zijn niet significant verschillend (Duncan, $p=0,05$)

Besluit

De groeiomstandigheden waren in 2014 schijnbaar goed. Een optelsom van kleine minpunten maakte niettemin dat het eindresultaat eerder matig is. De zomer was te somber voor een optimale groei en in de vrij warme en natte winterperiode kregen roest en sleet vrij snel vat op het gewas. Een lichte vorst eind december werkte papiervlekkenziekte en bacterievlekkenziekte (*Pseudomonas syringae*) in de hand. Aan de eindmeet tekent zich geen duidelijke winnaar af.

In de bak scoren Vitaton en Navajo net iets beter. Hun opbrengst is gemiddeld. Het standaardras Kenton wordt afgerekend op een bovengemiddelde aantasting door *Pseudomonas*. Aylton vertoonde reeds schot. De andere rassen in deze proef zijn elk om specifieke redenen, minder geschikt.

Foto: Vitaton in de bak.

Contactpersoon: Karel Dewaele

Tel: 051/27 32 58

E-mail: karel.dewaele@inagro.be